

Sygn. akt V ACa 114/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Teresa Karczyńska - Szumilas (spr.)
Sędziowie:	SA Roman Kowalkowski SO del. Jarosław Zawrot
Protokolant:	sekr. sąd. Karolina Petruczenko

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2018 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa B. G., M. G. (1), S. G.

T. G. i W. G.

przeciwko (...)Spółce Akcyjnej z siedzibą w T.

przy udziale interwenienta ubocznego

(...) Spółki Akcyjnej z siedzibą W.

o zapłatę

na skutek apelacji interwenienta ubocznego

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 29 sierpnia 2016 r., sygn. akt I C 633/15

I. uchyla zaskarżony wyrok:

a) w punkcie 1. (pierwszym) w całości,

b) w punkcie 2. (drugim) ponad kwotę 14.000 (czternaście tysięcy) złotych oraz w zakresie zasądzonych w tym punkcie odsetek ustawowych od kwoty 60.000 (sześćdziesiąt tysięcy) złotych,

c) w punkcie 3. (trzecim) ponad kwotę 7.000 (siedem tysięcy) złotych oraz w zakresie zasądzonych w tym punkcie odsetek ustawowych od kwoty 40.000 (czterdzieści tysięcy) złotych,

d) w punkcie 4. (czwartym) ponad kwotę 7.000 (siedem tysięcy) złotych oraz

w zakresie zasądzonych w tym punkcie odsetek ustawowych od kwoty 40.000 (czterdzieści tysięcy) złotych,

e) w punktach od 8. (ósmego) do 19. (dziewiętnastego) w całości

i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B., pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie

o kosztach postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 114/17

UZASADNIENIE

Powodowie M. G. (1), T. G., W. G., S. G. i B. G. wniesli ostatecznie o zasądzenie od pozwanej (...)S. A. z siedzibą w T. następujących kwot: 100.000 zł na rzecz powódki M. G. (1) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 lipca 2015r. do dnia zapłaty, 7.500 zł na rzecz powódki M. G. (1) tytułem odszkodowania za poniesione koszty pogrzebu wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 lipca 2015r. do dnia zapłaty, 60.000 zł na rzecz powoda T. G. tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 lipca 2015 roku do dnia zapłaty, 60.000 zł na rzecz powoda W. G. tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 lipca 2015r. do dnia zapłaty, 60.000 zł na rzecz powoda S. G. tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 lipca 2015r. do dnia zapłaty, 15.000 zł na rzecz powoda B. G. tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 lipca 2015r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powodowie podali, że (...) w wypadku przy pracy zginął M. G. (2), mąż powódki M. G. (1), ojciec powodów T. G., W. G., S. G. oraz dziadek B. G.. Powodowie wskazali, że bardzo przeżyli śmierć M. G. (2), wskutek tragicznych konsekwencji wypadku przerwana została więź emocjonalna jaka łączyła członków ich rodziny, która pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c., co uzasadnia przyznanie im odpowiedniego zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Pozwana (...) S.A. z siedzibą w T. w odpowiedzi na pozew wniosła o odrzucenie pozwu w zakresie żądania M. G. (1) zasądzenia na jej rzecz kwoty 7.500 zł tytułem odszkodowania oraz o oddalenie powództwa w pozostałym zakresie i zasądzenie kosztów procesu.

Pozwana wskazała, że odszkodowanie na rzecz powódki M. G. (1) było przedmiotem orzekania Sądu Okręgowego w B. w sprawie (...) W ocenie pozwanej powodowie nie wykazali także, na czym polegało naruszenie ich dobra osobistego w postaci „więzi rodzinnej”.

W trybie art. 84 k.p.c. zostało zawiadomione o toczącym się postępowaniu (...)S.A., które przystąpiło do sprawy w charakterze interwenienta ubocznego po stronie pozwanej. Interwenient uboczny podniósł zarzut przyczynienia się zmarłego M. G. (2) do wypadku, wskazując, że widząc pracującą (...) nie powinien się do niej zbliżać, wskazał także że na skutek upływu znacznego czasu od chwili wypadku strata powodów nie jest już przez nich tak mocno odczuwalna oraz zakwestionował zasadność dochodzenia odsetek za opóźnienie od dnia wskazanego w pozwie.

Wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2016r. Sąd Okręgowy w B. zasądził od pozwanej na rzecz powódki M. G. (1) kwotę 81.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lipca 2015r. do dnia zapłaty, na rzecz powoda T. G. kwotę

60.0 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lipca 2015r. do dnia zapłaty, na rzecz powoda W. G. kwotę 40.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lipca 2015r. do dnia zapłaty, na rzecz powoda S. G. kwotę 40.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lipca 2015r. do dnia zapłaty, umorzył postępowanie w zakresie cofniętego powództwa, oddalił powództwa w pozostałym zakresie oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Sąd I instancji wyrok oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

M. G. (2) - mąż powódki M. G. (1), ojciec powodów T. G., W. G., S. G. oraz dziadek powoda B. G. - był zatrudniony w(...)(obecnie pozwana(...)) S.A.) jako kierowca. (...) w J., pracownik (...) umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że będąc w stanie nietrzeźwym obsługiwał (...) w miejscu, gdzie odbywał się ruch kołowy i w trakcie napełniania komory powietrza samochodu ciężarowego w wyniku niedostatecznego nadzoru nad pracą urządzenia poprzez wyciśnięcie sprzęgła przy włączonym biegu wstecznym doprowadził do jego cofnięcia i najechania kołem na stojącego z tyłu M. G. (2). M. G. (2) doznał rozległego zmiążdżeniowego urazu wielonarządowego, w szczególności narządów klatki piersiowej, który skutkowałam jego śmiercią. T. B. został uznany winnym popełnienia przestępstwa z art. 277 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.

Zmarły w chwili wypadku mieszkał wraz z żoną i z synem T. G.. Pozostali synowie nie mieszkali już z rodzicami, wyprowadzili się przed śmiercią ojca, założyli własne rodziny, jednak często odwiedzali rodziców, kilka razy w tygodniu spotykali się z ojcem.

Powódka M. G. (1) była żoną M. G. (2) (...), tworzyli oni zgodny, dobry związek, wspólnie podejmowali ważne decyzje. Małżonkowie wspierali się w codziennym życiu, podczas wychowywania synów; rodzina wyjeżdżała na wakacje. Powódka była dumna z męża, z jego osiągnięć (...) Cieszyła się z tego, że mąż dbał o działkę, gdzie wybudował altanę, hodował warzywa, które rodzina spożywała. M. G. (2) stanowił istotne wsparcie dla swojej rodziny. Zmarły aktywnie uczestniczył w życiu rodzinnym, załatwiał sprawy związane z pracami remontowymi w domu. Małżonkowie spędzali ze sobą wolny czas, rozmawiali, dzielili się codziennymi troskami i radościami, planowali dalsze życie, wspólną starość, spędzanie czasu na emeryturze.

M. G. (2) był dobrym ojcem dla swoich synów, dbał o rodzinę, dzięki niemu w domu powodów panowała pełna ciepła atmosfera, zmarły swoją osobą, życzliwym nastawieniem, chęcią niesienia pomocy spajał całą rodzinę. M. G. (2) był lubiany przez znajomych, towarzyski, chętnie udzielał się społecznie. Dzięki temu w rodzinie powódki i jej synów panowała wesoła atmosfera, wiele osób odwiedzało ich na działce. M. G. (2) starał się też zapewnić rodzinie godziwe warunki bytowe. Dla synów M. G. (2) był wzorem do naśladowania, wsparciem, stanowił podporę w ważnych momentach życia, ukierunkowywał ich odnośnie edukacji. Ojciec spędzał z synami dużo czasu, zaraził ich pasją do motoryzacji, uczył majsterkowania.

Nagła i niespodziewana śmierć M. G. (2) spowodowała szok i niedowierzanie, a następnie cierpienie i smutek w rodzinie powodów.

Powód T. G. miał wówczas(...), na początku leżał skulony i płakał, nie potrafił pogodzić się z tragedią. Powód T. G. w chwili śmierci ojca chodził (...), był młodym chłopcem, potrzebował pomocy ojca, dalszego ukierunkowania w zakresie edukacji, wsparcia w rozwiązywaniu problemów, męskiej rady.

Do dnia dzisiejszego wszyscy synowie kultywują pamięć po ojcu, często odwiedzają jego grób, wspominają go, przechowują pamiątki po nim.

Powódka M. G. (1) na początku była przerażona informacją o śmierci męża, następnie załamała się psychicznie, popadła (...). Po śmierci męża powódka była zmuszona samodzielnie wychowywać(...) syna T. G.. Powódka kultywuje pamięć po mężu, bardzo często, tj. kilka razy w tygodniu chodzi na grób męża, dba o świeże kwiaty, znicze oraz modlitwę.

Powódka M. G. (1) po śmierci męża poniosła m.in. koszt mszy żałobnej w wysokości 1.000 zł.

Powód W. G. przeżył typową reakcję żałoby po utracie osoby bliskiej pod postacią smutku, tęsknoty i żalu. Jednakże przeżywane przez powoda negatywne emocje nie osiągnęły takiego natężenia, czasu trwania i częstotliwości, aby spełnić kryteria zaburzeń psychicznych; obecnie u powoda nie można stwierdzić tych zaburzeń.

U powódki M. G. (1) po śmierci męża stwierdzono przebyte zaburzenia adaptacyjne pod postacią przedłużonej reakcji depresyjnej. Śmierć męża była dla powódki doświadczeniem silnie stresującym, spowodowała cierpienie,

utrudnienia w codziennym funkcjonowaniu, pogorszenie jakości życia, wpłynęła na pogorszenie stanu psychicznego powódki. Obecnie nie stwierdza się u powódki zaburzeń funkcjonowania psychologicznego, powódka nie wymaga kontynuowania terapii psychologicznej i leczenia psychiatrycznego w związku z wypadkiem. Aktualnie przeżywane okresowo przez powódkę negatywne emocje w związku ze skutkami wypadku nie osiągają natężenia, czasu trwania i częstotliwości takiej, aby spełnić kryteria zaburzeń opisywanych w klasyfikacji (...).

Powód T. G. przeżył po śmierci ojca typową reakcję żałoby po utracie bliskiej osoby pod postacią smutku, tęsknoty, żalu. Śmierć ojca była dla powoda doświadczeniem silnie stresującym, spowodowała cierpienie, pogorszenie jakości życia. Na skutek doznanej straty powodowi brakowało poczucia stabilizacji, bezpieczeństwa oraz prawidłowych wzorców do funkcjonowania, które w życiu nastolatka odgrywają szczególnie ważną rolę.

Na skutek śmierci ojca powód S. G. przeżył typową reakcję żałoby pod postacią smutku, żalu i tęsknoty. Śmierć ojca spowodowała cierpienie i pogorszenie jakości życia powoda. Obecnie brak u powoda zaburzeń funkcjonowania psychicznego, powód dobrze funkcjonuje w rolach społecznych, rodzinnych i zawodowych, nie wymaga podjęcia terapii psychologicznej i leczenia psychiatrycznego.

Powodowie zgłosili ubezpieczycielowi pozwanej spółki szkodę z tytułu wypadku pismem z dnia 8 stycznia 2015r.; ubezpieczyciel odmówił wypłaty kwot dochodzonych w przedmiotowym postępowaniu.

Pozwana spółka wypłaciła powódce M. G. (1) kwotę 8.500 zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych na wybudowanie nagrobka.

Sąd Okręgowy wskazał, że stan faktyczny sprawy ustalili w oparciu o dokumenty, zeznania świadków, przesłuchanie powodów, a także na podstawie sporządzonych w sprawie opinii biegłych sądowych, uznając ten materiał dowodowy za wiarygodny.

Odnosząc się do żądania powódki zasądzenia odszkodowania w wysokości 7.500 zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych na pogrzeb zmarłego, tj. wynagrodzenie dla księdza za mszę żałobną, wieńce, urządzenie stypy, ubrania dla powodów, Sąd I instancji wskazał, iż powódka jedynie w nieznacznej części wykazała swoje roszczenie. Wskazując na treść przepisu art. 446 § 1 k.c. Sąd Okręgowy zważył, że z zeznań powódki nie wynikało jakie kwoty poniosła ona na urządzenie stypy, kwiaty oraz odzież żałobną, mimo, że to na powódce spoczywał ciężar dowodzenia w tym zakresie; okoliczność ta nie znalazła potwierdzenia także w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie. Jedynie co do kwoty 1.000 zł tytułem wynagrodzenia dla księdza twierdzenia powódki należało uznać za udowodnione, a zatem Sąd Okręgowy przyznał powódce wskazaną kwotę tytułem zwrotu kosztów pogrzebu.

Wskazując na przepis art. 23 k.c. Sąd Okręgowy zważył, że rodzina jako związek najbliższych osób podlega ochronie prawa. Jeżeli śmierć wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c. sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Niewątpliwie nagła śmierć M. G. (2) wywołała u powodów cierpienia natury psychicznej.

Powódkę łączyły bliskie i dobre relacje z mężem, który był nieodłącznym towarzyszem jej życia, zatem jego nagła śmierć spowodowała u niej wstrząs, a potem cierpienia psychiczne, powódka przeżyła (...). Mąż był dla powódki osobą najważniejszą i najbliższą, co w ocenie Sądu I instancji uzasadniało przyznanie jej zadośćuczynienia w najwyższej kwocie. Jednocześnie jednak powódka potrafiła poradzić sobie z doznaną stratą, obecnie nie wymaga terapii psychologicznej i nie cierpi na (...), zaś od zdarzenia upłynął znaczny okres, co pozwoliło w pewnym stopniu złagodzić przeżywane przez powódkę cierpienie. W ocenie Sądu I instancji suma 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia jest w okolicznościach niniejszej sprawy kwotą odpowiedniego zadośćuczynienia dla powódki.

Odnosząc się do roszczeń powodów T., S. i W. G., Sąd Okręgowy wskazał, że więź rodzinna między nimi a ojcem niewątpliwie istniała i była silna, wobec czego to tragiczne zdarzenie było dla powodów doświadczeniem silnie stresującym i

trudnym. Sąd I instancji ustalając wysokość zadośćuczynienia dla powodów wziął pod uwagę stopień nasilenia cierpień psychicznych powodów, jak również fakt, iż poradzili oni sobie częściowo z krzywdą jaką ich spotkała, brak rozstroju ich zdrowia wywołanego tragiczną śmiercią oraz konieczności korzystania z pomocy psychologicznej czy też psychiatrycznej; wszyscy trzej powodowie przeżyli typową reakcję żałoby po stracie osoby najbliższej pod postacią smutku, tęsknoty i żalu.

Sąd Okręgowy miał na względzie, że powodowie S. i W. G. w dniu tragicznego zdarzenia byli dorośli, opuścili już dom rodzinny, założyli własne rodziny, wobec czego należało uznać, że ich więź z ojcem musiała ulec pewnemu osłabieniu. Powód T. G. został zaś jako dziecko pozbawiony poczucia bezpieczeństwa, jakie daje funkcjonowanie w pełnej, kochającej się rodzinie. Powyższe argumenty przemawiały zatem za przyznaniem zadośćuczynienia S. i W. G. w wysokości po 40.000 zł, zaś powodowi T. G. w kwocie 60.000 zł

O odsetkach Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu, wskazując że żądanie zapłaty świadczenia zostało zgłoszone ubezpieczycielowi pozwanej w piśmie przedsądowym z dnia 8 stycznia 2015r.

Okosztaach postępowania Sąd Okręgowy orzekł stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów wyrażoną w art. 100 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w B. wniósł interwenient uboczny (...) S.A. z siedzibą w W. zaskarżając go w części : w zakresie zasądzenia na rzecz powódki kwoty 81.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi, zasądzenia na rzecz powoda T. G. kwoty ponad kwotę 14.000 zł, a także w zakresie zasądzonych odsetek ustawowych od niezaskarżonej kwoty 14.000 zł za okres od 22 lipca 2015r., do dnia wyrokowania, w zakresie zasądzenia na rzecz powoda W. G. kwoty ponad kwotę 7.000 zł, a także w zakresie zasądzonych odsetek ustawowych od niezaskarżonej kwoty 7.000 zł za okres od 22 lipca 2015r. do dnia wyrokowania, w zakresie zasądzenia na rzecz powoda S. G. kwoty ponad kwotę 7.000 zł, a także w zakresie zasądzonych odsetek ustawowych od niezaskarżonej kwoty 7.000 zł za okres od 2 lipca 2015 r., do dnia wyrokowania oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Skarżący zarzucił:

I. sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, a mianowicie nieustalenie, że powódka M. G. (1) jeszcze przed śmiercią męża cierpiała na (...), powodowie po śmierci M. G. (2) uzyskali liczne świadczenia pieniężne, a S. G. został zatrudniony przez pozwaną - pomimo że okoliczności te mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy i wynikają z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie;

II. naruszenie przepisów prawa procesowego, a w szczególności:

a. **art. 233 § 1 k.p.c.** przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, co miało istotny wpływ na wynik sprawy, poprzez danie wiary zeznaniom świadka E. G. w zakresie w jakim zeznała ona, że powódka M. G. (1) zapłaciła za odprawienie mszy żałobnej kwotę 1.000 zł. podczas gdy świadek wiedzę na ten temat posiadała wyłącznie od powódki, a nie z własnych spostrzeżeń, a nadto świadek jest spokrewniona z powódką;

b. **art. 365 § 1 k.p.c.** poprzez jego niezastosowanie i przez to zignorowanie istotnych ustaleń faktycznych poczynionych w prawomocnym wyroku innego sądu w sprawie toczącej się pomiędzy tymi samymi stronami o inne roszczenia wynikające z tego samego zdarzenia;

c. **art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c.** poprzez nieuzasadnione oddalenie wniosków dowodowych interwenienta ubocznego zmierzających do ustalenia przyczynienia się M. G. (2) do powstania szkody, które wedle skarżącego wynosiło 30 %;

d. **art. 328 § 2 k.p.c.** poprzez nie odniesienie się do podniesionego zarzutu przyczynienia się M. G. (2) do powstania szkody, niewskazanie jakie ustalenia faktyczne w tej mierze poczynił Sąd I instancji oraz z jakich przyczyn oddalił wnioski dowodowe zmierzające do ustalenia tych okoliczności;

III. **naruszenie przepisów prawa materialnego przez:**

a. błędną wykładnię przepisu **art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c.** to jest nieprawidłowe zrozumienie użytego w tym przepisie zwrotu „odpowiednia suma”, w efekcie czego Sąd

I instancji uznał za „odpowiednią sumę” zadośćuczynienia dla powodów kwoty, które są wartościami wygórowanymi;

b. niewłaściwe zastosowanie art. 448 k.c. poprzez pominięcie w procesie miarkowania wysokości zadośćuczynienia dla powódki M. G. (1) kwoty 10.000 zł wypłaconej przez interwenienta ubocznego z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz kwoty 46.150 zł wypłaconych M. G. (1) i T. G. z tytułu jednorazowego odszkodowania;

b) niezastosowanie **art. 358¹ § 3 k.c. w zw. z art. 448 k.c.** poprzez niezwaloryzowanie kwot otrzymanych przez powodów z różnych źródeł przed wniesieniem powództwa, pomimo istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza;

c) niezastosowanie przepisu **art. 316 § 1 k.p.c. w związku z przepisem art. 448 k.c. i przepisem art. 481 § 1 k.c.** i nie zasądzenie odsetek od zasądzonych kwot zadośćuczynienia od dnia wyrokowania, tj. od dnia 29 sierpnia 2016 r., skoro przepis art. 448 k.c. nie czyni wyłomu w zasadzie, że sąd ocenia stan sprawy według chwili orzekania;

d) błędną wykładnię **art. 455 k.c. w zw. z art. 481 k.c. w zw. z art. 448 k.c.** i uznanie, że dla postawienia roszczenia wobec pozwanej o zapłatę zadośćuczynienia w stan wymagalności wystarczające jest zgłoszenie szkody do ubezpieczyciela pozwanej, a nie do samej pozwanej.

Skarżący domagał się zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa M. G. (1) w całości, T. G. w zakresie kwoty powyżej 14.000 zł oraz w zakresie odsetek ustawowych od tej kwoty za okres od 22.07.2015r. do dnia wyrokowania, W. G. w zakresie kwoty powyżej 7.000 zł oraz w zakresie odsetek ustawowych od tej kwoty za okres od 22.07.2015r. do dnia wyrokowania, S. G. w zakresie kwoty powyżej 7.000 zł oraz w zakresie odsetek ustawowych od tej kwoty za okres od 22.07.2015r., do dnia wyrokowania, a także poprzez zasądzenie od powodów odpowiednio na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie uchylecia wyroku w zaskarżonej części i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu w B. do ponownego jej rozpatrzenia, a także rozstrzygnięcia o kosztach procesu za obie instancje.

Skarżący domagał się także rozpoznania postanowienia Sądu I instancji z 19 sierpnia 2016r., oddalającego wnioski dowodowe interwenienta ubocznego zmierzające do ustalenia przyczynienia się M. G. (2) do powstania szkody i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego(...) na okoliczność ustalenia przebiegu wypadku(...), prawidłowości zachowania się M. G. (2) polegającego na przebywaniu w pobliżu pracującej (...), możliwości uniknięcia wypadku przez M. G. (2) i jego stopnia przyczynienia się do powstania wypadku.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał nadto, że Sąd I instancji był związany ustaleniami poczynionymi w wyroku Sądu Okręgowego w B. w sprawie (...) z dnia 14 września 2004r. i już choćby z tej przyczyny należało powtórzyć ustalenia o występowaniu u powódki przed wypadkiem (...), pozyskaniu przez powodów świadczeń pieniężnych z różnych tytułów, czy o zatrudnieniu przez pozwaną po wypadku powoda S. G..

Skarżący podkreślił nadto, że z zeznań powodów wynika, że zależało im przede wszystkim na przeprosinach ze strony pracodawcy za wypadek, pomimo czego żądali świadczenia pieniężnego. Powodowie przez wiele lat nie poszukiwali

zaspokojenia roszczeń pieniężnych; sformułowała je dopiero w ich imieniu firma odszkodowawcza, która z nimi nawiązała kontakt.

Jakkolwiek powód T. G. w dniu śmierci ojca był (...), ale obecnie już od kilku lat ma własną rodzinę, przebywa (...)i rzadko przyjeżdża do Polski.

Pozwana po śmierci M. G. (2) nie była obojętna wobec rodziny pracownika; wypłaciła odprawę pośmiertną, zapomogę, jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy w kwocie 46.150 zł, pokryła znaczną część kosztów pogrzebu, umorzyła należności z tytułu wykupionego mieszkania, a także zatrudniła powoda S. G., który wówczas usilnie poszukiwał pracy. Na skutek starań pozwanej powódce wypłacono kwotę 5.000 zł ze środków (...)Izby Gospodarczej, otrzymała ona też kwotę 10.000 zł z tytułu ubezpieczenia zmarłego pracownika od następstw nieszczęśliwych wypadków.

Skarżący podkreślił także, że pomimo oddalenia jego wniosków dowodowych zmierzających do ustalenia przyczynienia się zmarłego do wypadku w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd i instancji nie wskazał na przyczyny takiego rozstrzygnięcia, podobnie nie odniósł się w ogóle do podniesionego zarzutu przyczynienia się pozwanego.

Wskazał skarżący, że postępowanie w sprawie toczyło się pomiędzy powodami a (...) S.A. w T., zatem nie ma żadnego znaczenia kiedy żądanie zapłaty świadczeń zostało zgłoszone ubezpieczycielowi.

Powodowie w odpowiedzi na apelację wnieśli o jej oddalenie oraz o zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego, wskazując na niezasadność zarzutów podniesionych w wywiezionym środku zaskarżenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja interwenienta ubocznego zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sadu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 26 listopada 2012. w sprawie sygn. akt III SZ 3/12, zgodnie z którym nie rozpoznanie istoty sprawy zachodzi wówczas, gdy sąd pierwszej instancji: rozstrzygnął nie o tym, co było przedmiotem sprawy, zaniechał w ogóle zbadania materialnej podstawy żądania, pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę, rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej i prawnej niż zgłoszona w pozwie, jak i wówczas gdy Sąd I instancji nie uwzględnił (nie rozważył) wszystkich zarzutów pozwanego dotyczących kwestii faktycznych, czy prawnych rzutujących na zasadność roszczenia powoda (publ. LEX nr 1232797)

Interwenient uboczny zgłaszając w sprawie interwencję uboczną po stronie pozwanej podniósł zarzut przyczynienia się M. G. (2) do powstania szkody oraz wskazywał, na okoliczność leczenia się powódki z powodu (...) jeszcze za życia jej męża oraz na fakt, że powodowie otrzymali w związku ze śmiercią M. G. (2) od pozwanej i samego interwenienta ubocznego szereg świadczeń pieniężnych, które winny być wzięte pod uwagę przy ustalaniu wysokości należnego im zadośćuczynienia.

Interwenient uboczny złożył również wniosek o przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach Sądu Okręgowego w B. w sprawie (...). Nie oceniając twierdzeń skarżącego dotyczących związania ustaleniami poczynionymi w tej sprawie, co na obecnym etapie pozostawałoby przedwczesne, stwierdzić należy, że powódka co prawda zaprzeczyła, aby przed śmiercią męża leczyła się psychiatrycznie, jednakże z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 14 września 2004r. (...) wynika, że powódka w 2000 roku leczyła się z powodu (...). Wyjaśnienia wymaga zatem okoliczność stanu zdrowia psychicznego w jakim powódka znajdowała się przed śmiercią męża i jego ewentualnego wpływu na zaburzenia jakie zostały u niej stwierdzone po jego śmierci, czego Sąd Okręgowy zaniechał, pomimo zgłoszenia przez interwenienta ubocznego stosownego zarzutu.

Słusznie też skarżący wskazał, że pewne świadczenia wypłacane na rzecz członków rodziny zmarłego mogą mieć wpływ na ustalenie wysokości należnego im zadośćuczynienia. Sąd Okręgowy ustalił, że pozwana wypłaciła na rzecz powódki kwotę 8.500 zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych na wybudowanie nagrobka, jednakże interwenient

uboczny wskazywał także na wypłacenie poszkodowanemu odszkodowań w kwotach 46.150 zł i 10.000 zł, zapomogi w kwocie 5.000 zł, odprawy pośmiertnej w kwocie 7.131,06 zł oraz umorzenia powodce należności z tytułu wykupu mieszkania w kwocie 2.012,92 zł. Zaniechanie oceny znaczenia twierdzeń interwenienta ubocznego w tym zakresie i brak poczynienia ewentualnych ustaleń lub też ich nie czynienie, jednakże po wskazaniu przyczyny takiej decyzji, stanowi także o nierozpoznaniu przez Sąd I Instancji istoty sprawy.

Interwenient uboczny podniósł także zarzut przyczynienia się M. G. (2) do zaistnienia wypadku, w którym poniósł on śmierć określając te przyczynienie na 30 %, zgłaszając także wnioski dowodowe o dopuszczenie dowodu z akt sprawy Sądu Rejonowego w I. (...) dotyczącej wypadku, na skutek którego śmierć poniósł M. G. (2) oraz z opinii biegłego (...) na okoliczność ustalenia przebiegu wypadku(...), prawidłowości zachowania się M. G. (2) polegającego na przebywaniu w pobliżu pracującej (...), możliwości uniknięcia wypadku przez M. G. (2) i jego stopnia przyczynienia się do zdarzenia. Wnioski te zostały oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 19 sierpnia 2016r., przy czym uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie wskazuje na motywy jego podjęcia.

Wobec nie odniesienia się przez Sąd I instancji do zgłoszonego przez interwenienta ubocznego zarzutu przyczynienia się M. G. (2) do zaistnienia wypadku, w którym poniósł on śmierć nie można stwierdzić, aby Sąd I instancji dokonał rozpoznania istoty sprawy, zwłaszcza że Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez interwenienta ubocznego zmierzające do wykazania tego przyczynienia się, nie wskazując na przyczyny takiego rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy przedstawił przesłanki, jakimi kierował się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należnego powodowi, zaniechał jednakże rozważenia wpływu na jego wysokość postępowania pozwanej wobec powodów po wystąpieniu wypadku, podczas gdy postępowanie to może być oceniane jako mające znaczenia dla rozstrzygnięcia o wysokości należnego im zadośćuczynienia.

Zasadny pozostaje także zarzut skarżącego naruszenia art. 455 k.c. w zw. z art. 481 k.c. i art. 448 k.c. poprzez uzależnienie wymagalności zasądzonych na rzecz powodów świadczeń od wezwania do zapłaty skierowanego do ubezpieczyciela bez wyjaśnienia przyczyny, dla której wezwanie to miałyby być również skuteczne wobec pozwanej.

Wobec powyższych okoliczności konieczne pozostawało uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B. z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego na mocy art. 386 § 4 k.p.c..

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd I instancji odniósł się do wszystkich zarzutów podniesionych przez interwenienta ubocznego w zakresie zasadności zaliczenia na rzecz zadośćuczynienia należnego powodowi innych świadczeń wypłaconych na ich rzecz w związku ze śmiercią M. G. (2), zaś w przypadku uznania konieczności takiego zaliczenia rozstrzygnie czy świadczenia te winny być uwzględnione w wysokości nominalnej czy też zwaloryzowanej oraz w jaki sposób winny one wpłynąć na wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia.

Ocenie podlegać winien również zarzut przyczynienia się M. G. (2) do zdarzenia, które stało się podstawą dochodzonych przez powodów świadczeń. Co prawda przepis art. 362 k.c. wskazuje jako okoliczność spowodować odpowiednie obniżenie obowiązku naprawienia szkody na przyczynienie się do szkody samego poszkodowanego, przedmiotowa sprawa dotyczy zaś roszczeń powodów związanych ze śmiercią M. G. (2), w tym szkody doznanej przez nich w zakresie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej i nie ma podstaw do twierdzenia, aby to powodowie przyczynili się do zaistnienia szkody. Rozważyć jednak należy, czy ewentualne przyczynienie się M. G. (2) do zdarzenia nie powinno wpływać na wysokość należnych powodowi świadczeń, albowiem jego nieuwzględnienie prowadzić może do sytuacji, że osoba niejako pośrednio poszkodowana na skutek śmierci osoby poszkodowanej bezpośrednio, znajdować się może w lepszej sytuacji dochodząc naprawienia szkody, niż sama osoba bezpośrednio poszkodowana.

Podobnie Sąd I instancji rozstrzygając o zasadności wywiedzionych roszczeń winien wziąć pod uwagę zachowanie pozwanej wobec powodów po wypadku, na skutek którego poniósł śmierć M. G. (2) oraz ponownie rozważyć zasadność żądania zasądzenia od pozwanej odsetek od świadczeń będących przedmiotem postępowania.

Sąd Okręgowy nie odniósł się do szeregu zarzutów zgłoszonych przez pozwanego, zatem uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie odpowiada także w tym zakresie wymogom art. 328 § 2 k.p.c., albowiem nie wyjaśnia w pełni podstawy prawnej zaskarżonego wyroku.

Odniesienie się do pozostałych zarzutów podniesionych przez skarżącego wymaga uprzedniego rozpoznania przez Sąd I instancji istoty sprawy.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł z mocy art. 108 § 2 k.p.c.